

389L0104

11.2.89

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 40/1

ENSIMMÄINEN NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 21 päivänä joulukuuta 1988,

jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä

(89/104/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamisso-
pimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

jäsenvaltioiden nykyisessä tavaramerkkilainsäädännössä on eroja, jotka voivat rajoittaa tavaroiden vapaata liikku-
vuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta sekä vääristää
kilpailua yhteismarkkinoilla; sisämarkkinoiden toteutta-
misen ja toiminnan kannalta on sen vuoksi tarpeen lä-
hentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä,

on tärkeää, että ratkaisuja ja etuja, joita yhteisön tavara-
merkkijärjestelmä voi tarjota tavaramerkkejä haluaville
yrityksille, ei jätetä huomiotta,

tällä hetkellä ei vaikuta tarpeelliselta lähentää jäsenval-
tioiden tavaramerkkilainsäädäntöä täydellisesti, ja näin

on riittävää lähentää niitä kansallisia säännöksiä, jotka
välittömimmin vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan,

tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita jatkamasta vakiinnu-
tettujen tavaramerkkien suojaamista, mutta direktiivissä
otetaan ne huomioon vain niiden suhteessa rekisteröity-
ihin tavaramerkkeihin,

jäsenvaltiot saavat vapaasti säätää menettelystä, jota nou-
datetaan rekisteröityjen tavaramerkkien rekisteröinnissä,
menettämisessä tai mitättömäksi julistamisessa; ne voivat
esimerkiksi päättää tavaramerkin rekisteröintimenettelyn
ja mitättömäksi julistamisessa noudatettavan menettelyn
muodosta sekä siitä, tulisiko aikaisempiin oikeuksiin ve-
dota rekisteröintimenettelyssä vai mitättömäksi julistami-
sessa noudatettavassa menettelyssä vai molemmissa me-
nettelyissä, ja jos aikaisempien oikeuksien menettämisestä
voidaan päättää rekisteröintimenettelyssä, ne voivat nou-
dattaa menettelyä, jossa rekisteröintihakemusta vastaan
voidaan tehdä väite, tai menettelyä, jossa tutkiminen ta-
pahtuu viran puolesta, taikka molempia; jäsenvaltiot saa-
vat vapaasti päättää tavaramerkin menettämisen tai mität-
tömäksi julistamisen vaikutuksista,

tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita soveltamasta tavara-
merkkeihin muita kuin tavaramerkkilainsäädäntönsä
säännöksiä, esimerkiksi niiden vilpillistä kilpailua, yksi-
tyisoikeudellista vastuuta tai kuluttajansuojaa koskevia
säännöksiä,

niiden päämäärien saavuttaminen, joihin tällä lainsäädän-
nön lähentämisellä pyritään, edellyttää, että rekisteröidyn
tavaramerkin saamisen ja säilyttämisen edellytykset ovat
kaikissa jäsenvaltioissa pääsääntöisesti samat; tämän vu-
oksi on tarpeen luetella esimerkkejä merkeistä, jotka voi-
vat olla tavaramerkkeinä, jos ne ovat omiaan erottamaan
yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista
ja palveluista; perusteet tavaramerkin rekisteröinnin

⁽¹⁾ EYVL N:o C 351, 31.12.1980, s. 1 ja
EYVL N:o C 351, 31.12.1985, s. 4

⁽²⁾ EYVL N:o C 307, 14.11.1983, s. 66 ja
EYVL N:o C 309, 5.12.1988

⁽³⁾ EYVL N:o C 310, 30.11.1981, s. 22

epäämiselle ja mitättömyydelle, esimerkiksi erottuvuuden puuttuminen tai tavaramerkin ja aikaisempien oikeuksien välinen etuoikeus, on lueteltava tyhjentävästi, vaikka jotkin näistä perusteista ovat valinnaisia jäsenvaltioille, jotka voivat sen vuoksi pitää nämä perusteet voimassa tai antaa niistä säännöksiä; jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai säätää lainsäädännössään rekisteröinnin epäämiselle tai mitättömyydelle perusteita, jotka liittyvät tavaramerkin saamisen ja säilyttämisen edellytyksiin ja joita lähentämistä koskevat säännökset eivät koske, esimerkiksi perusteita, jotka koskevat sitä, kuka voi saada tavaramerkin, tavaramerkin uudistamista tai maksuja taikka jotka liittyvät menettelyä koskevien säännösten noudattamatta jättämiseen,

yhteisössä rekisteröityjen ja suojattujen tavaramerkkien kokonaismäärän ja samalla niitä koskevien riitojen vähentämiseksi on tärkeää edellyttää, että rekisteröityjä tavaramerkkejä todella käytetään tai muuten ne menetetään; on tarpeen säätää, että tavaramerkkiä ei voida julistaa mitättömäksi aikaisemman, käyttämättömän tavaramerkin perusteella, kun taas jäsenvaltiot saavat soveltaa samaa periaatetta tavaramerkin rekisteröinnissä tai säätää, että tavaramerkkiin ei voida pätevästi vedota loukkausta koskevassa oikeudenkäynnissä, jos väitteen johdosta todetaan, että tavaramerkki voitaisiin julistaa menetetyksi; kaikissa näissä tapauksissa jäsenvaltiot saavat antaa menettelyyn sovellettavat säännökset,

tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi on tärkeää varmistaa, että rekisteröidyt tavaramerkit saavat tästä lähtien saman suojan kaikkien jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä; tämän ei kuitenkaan tulisi estää jäsenvaltioita halutessaan myöntämästä laajempaa suojaa laajalti tunnetuille tavaramerkeille,

rekisteröidyn tavaramerkin antaman suojan tarkoituksena on erityisesti taata, että tavaramerkki osoittaa alkuperän; tämä suoja on ehdoton, jos tavaramerkki ja merkki ovat samat kuin tavarat tai palvelut; suojaa annetaan myös, jos tavaramerkki ja merkki ovat samankaltaiset kuin tavarat tai palvelut; on välttämätöntä määritellä samankaltaisuuden käsite suhteessa sekaannusvaaraan; sekaannusvaaran arviointi riippuu lukuisista tekijöistä ja erityisesti siitä, kuinka hyvin tavaramerkki tunnetaan markkinoilla, vakiintuneeseen tai rekisteröityyn merkkiin liittyvistä miellejohdoista sekä samankaltaisuuden asteesta tavaramerkin ja merkin sekä niihin yhdistettyjen tavaroiden tai palvelujen välillä; sekaannusvaaran toteamistavat ja erityisesti todistustaakkaa koskevat kysymykset kuuluvat kansallisen lainsäädännön alaan, eikä tämä direktiivi estä soveltamasta tällaista lainsäädäntöä,

oikeusvarmuuden vuoksi ja puuttumatta epäoikeutetulla tavalla aikaisemman tavaramerkin haltijan etuihin on tärkeää säätää, että tämä ei enää saa vaatia omaa tavaramerkkiään myöhemmän tavaramerkin mitättömäksi julis-

tamista eikä kieltää sen käyttämistä, jos hän on käyttämisestä tietoisena sallinut pitkäkhön ajan jatkuneen käyttämisen eikä myöhempää tavaramerkkiä koskevaa hakemusta ole tehty vilpillisessä mielessä, ja

kaikkia yhteisön jäsenvaltioita sitoo teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus; tämän direktiivin säännösten on tarpeen olla täysin yhdenmukaiset Pariisin yleissopimuksen määräysten kanssa; tämä direktiivi ei vaikuta yleissopimuksesta johtuviin jäsenvaltioiden velvoitteisiin; tarvittaessa sovelletaan perustamissopimuksen 234 artiklan 2 kohtaa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Soveltamisala

Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin tavaroita tai palveluja varten oleviin tavaramerkkeihin, jotka on rekisteröity jäsenvaltiossa varsinaisiksi tavaramerkeiksi taikka yhteisömerkeiksi taikka takuu- tai tarkastusmerkeiksi tai joiden rekisteröimiseksi tällaiseksi merkiksi on tehty hakemus jäsenvaltiossa taikka jotka on rekisteröity tai joiden rekisteröimiseksi on tehty hakemus Beneluxin tavaramerkkivirastoon tai joiden kansainvälinen rekisteröinti on voimassa jäsenvaltiossa.

2 artikla

Tavaramerkin muodostavat merkit

Tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, erityisesti sanoin, henkilönnimet mukaan lukien, kuvioin, kirjaimin, numeroin taikka tavaroiden tai niiden päällyksen muodon avulla, jos sellaisella merkillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista.

3 artikla

Rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet

1. Seuraavia merkkejä ei saa rekisteröidä tai, jos ne on rekisteröity, ne on julistettava mitättömiksi:

- a) merkit, jotka eivät voi olla tavaramerkkeinä;
- b) tavaramerkit, joilta puuttuu erottuvuus;
- c) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muodostuvat tavaramerkit, jotka voivat elinkeinotoiminnassa osoittaa tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia;

- d) yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä muodostuvat tavamerkit, jotka ovat tulleet yleisessä kielenkäytössä tai hyvän kauppatavan mukaan tavanomaisiksi;
- e) merkit, jotka muodostuvat yksinomaan
- tavarantoiminnan luonteenomaisesta muodosta,
 - teknisen tuloksen saavuttamiseksi välttämättömästä tavarantoiminnan muodosta tai
 - tavarantoiminnan arvoon olennaisesti vaikuttavasta muodosta;
- f) tavamerkit, jotka ovat yleisen järjestyksen tai hyvän tavantoiminnan vastaisia;
- g) tavamerkit, jotka ovat omiaan johtamaan yleisöä harhaan esimerkiksi tavaroiden tai palvelujen luonteen, laadun tai maantieteellisen alkuperän suhteen;
- h) tavamerkit, joihin ei ole saatu toimivaltaisten viranomaisten lupaa ja joita teollisoikeuden suojelemista koskevan Pariisin yleissopimuksen, jäljempänä ”Pariisin yleissopimus”, 6 artiklan b kohdan mukaan ei saa rekisteröidä tai jotka mainitun artiklan mukaan on julistettava mitättömiksi.
2. Jäsenvaltio voi säätää, että tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, että se on julistettava mitättömäksi, mikäli:
- a) tavamerkin käyttö voidaan kieltää muun lainsäädännön nojalla kuin tavamerkkejä koskevan kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön tai yhteisön oikeuden nojalla;
- b) tavamerkki sisältää merkin, jolla on huomattavaa vertauskuvallista arvoa, kuten erityisesti uskonnollisilla vertauskuvilla;
- c) tavamerkki sisältää muun kuin Pariisin yleissopimuksen 6 artiklan b kohdassa tarkoitetun tunnuksen, tunnusmerkin tai vaakunan, joka koskee julkista etua, eivätkä asianomaiset viranomaiset ole jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti antaneet lupaa rekisteröintiin;
- d) hakija on rekisteröintihakemuksen tehdessään ollut vilpillisessä mielessä.

3. Tavamerkiltä ei saa evätä rekisteröintiä tai sitä julistaa mitättömäksi 1 kohdan b, c tai d alakohdan mukaisesti, jos tavamerkki on ennen rekisteröintihakemuksen tekopäivää käytössä tullut erottuvaksi. Jäsenvaltio voi säätää, että tämä koskee myös tavamerkkiä, joka on tullut erottuvaksi rekisteröintihakemuksen tekopäivän tai rekisteröintipäivän jälkeen.

4. Jäsenvaltio voi 1—3 kohdasta poiketen säätää, että siellä ennen tämän direktiivin noudattamisen edellyttämien säännösten voimaantulopäivää voimassa olleita rekisteröinnin esteitä ja mitättömyysperusteita sovelletaan tavamerkkeihin, joita koskeva hakemus on tehty ennen mainittua päivää.

4 artikla

Aikaisempien oikeuksien etuoikeutta koskevat rekisteröinnin esteet ja mitättömyysperusteet

1. Tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, se on julistettava mitättömäksi:

- a) jos se on sama kuin aikaisempi tavamerkki ja jos tavarat tai palvelut, joita varten tavamerkkiä haetaan tai tavamerkki on rekisteröity, ovat samoja kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempaa tavamerkkiä suojataan;
- b) jos sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi, samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavamerkki, yleisön keskuudessa on sekaannusvaara, joka sisältää vaaran tavamerkin ja aikaisemman tavamerkin välisestä miellelyhtymästä.

2. Edellä 1 kohdassa ”aikaisemmalla tavamerkillä” tarkoitetaan:

- a) seuraavia tavamerkkejä, joiden rekisteröimiseksi hakemus on tehty ennen tavamerkin rekisteröintihakemuksen tekopäivää, ottaen huomioon mahdolliset vaatimukset niiden etuoikeudesta:

- i) yhteisön tavamerkit;
- ii) jäsenvaltiossa rekisteröidyt tavamerkit sekä Belgian, Luxemburgin tai Alankomaiden osalta Beneluxin tavamerkkivirastossa rekisteröidyt tavamerkit;
- iii) tavamerkit, joiden kansainvälinen rekisteröinti on voimassa jäsenvaltiossa;

- b) yhteisön tavamerkkejä, joilla yhteisön tavamerkkejä koskevan asetuksen mukaan on etuoikeus a alakohdan ii tai iii alakohdassa tarkoitettuun tavamerkkiin nähden silloinkin kun viimeksi mainitusta tavamerkestä on luovuttu tai sen on annettu raueta;

- c) hakemuksia a tai b alakohdassa tarkoitettujen tavamerkkien rekisteröimiseksi, jos tavamerkit rekisteröidään;

- d) tavamerkkejä, jotka tavamerkin rekisteröintihakemuksen tekopäivänä tai tavamerkin rekisteröintihakemuksen etuoikeutta koskevan vaatimuksen tekopäivänä ovat jäsenvaltiossa yleisesti tunnettuja Pariisin yleissopimuksen 6 artiklan a kohdassa tarkoitetussa merkityksessä.

3. Tavamerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, se on julistettava mitättömäksi, jos se on sama tai samankaltainen kuin 2 kohdan mukaan aikaisempi yhteisön tavamerkki ja se rekisteröitäisiin tai on rekisteröity sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka eivät ole samankaltaisia kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempi yhteisön tavamerkki on rekisteröity, milloin aikaisempi yhteisön tavamerkki on laajalti tunnettu yhteisössä ja myöhemmän tavamerkin aiheuttamien hämmästyttävien vaikutusten tai maineen epäoikeutettua hyväksyttämistä taikka olisi haitaksi aikaisemman yhteisön tavamerkin erottuvuudelle tai maineelle.

4. Jäsenvaltio voi lisäksi säätää, että tavaramerkkiä ei saa rekisteröidä tai, jos se on rekisteröity, että se on julistettava mitättömäksi, mikäli:

- a) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin 2 kohdan mukaan aikaisempi kansallinen tavaramerkki ja se rekisteröitäisiin tai on rekisteröity sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka eivät ole samankaltaisia kuin tavarat tai palvelut, joita varten aikaisempi tavaramerkki on rekisteröity, milloin tavaramerkki on kyseisessä jäsenvaltiossa laajalti tunnettu ja myöhemmän tavaramerkin aiheetovuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka olisi haitaksi aikaisemman tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle;
- b) oikeus rekisteröimättömään tavaramerkkiin taikka muuhun elinkeinotoiminnassa käytettyyn merkkiin on saatu ennen päivää, jona hakemus myöhemmän tavaramerkin rekisteröimiseksi on tehty tai jona myöhemmän tavaramerkin rekisteröintihakemukselle on vaadittu etuoikeutta, ja rekisteröimättömän tavaramerkin tai muun merkin haltijalla on oikeus kieltää myöhemmän tavaramerkin käyttäminen;
- c) aikaisemman tavaramerkin käyttö voidaan kieltää muun kuin 2 kohdassa tai 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetun aikaisemman oikeuden nojalla ja erityisesti, jos kyseessä on:
 - i) oikeus nimeen;
 - ii) oikeus omaan kuvaan;
 - iii) tekijänoikeus;
 - iv) teollisoikeus;
- d) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi yhteisömerkki, johon kohdistuva oikeus on lakannut enintään kolme vuotta ennen hakemuksen tekemistä;
- e) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi takuu- tai tarkastusmerkki, johon kohdistuva oikeus on lakannut jäsenvaltion säätämän, hakemuksen tekemistä edeltäneen ajan kuluessa;
- f) tavaramerkki on sama tai samankaltainen kuin aikaisemmin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten rekisteröity tavaramerkki, johon kohdistuva oikeus on uudistamatta jättämisen vuoksi lakannut enintään kaksi vuotta ennen hakemuksen tekemistä, eikä aikaisemman tavaramerkin haltija ole antanut suostumustaan myöhemmän merkin rekisteröintiin tai ole ollut käyttämättä tavaramerkkiään;
- g) tavaramerkki on sekoitettavissa merkkiin, jota hakemuksen tekopäivänä käytettiin ulkomailla ja jota käytetään siellä edelleen, ja hakija oli hakemuksen tehdessään vilpillisessä mielessä.

5. Jäsenvaltiot voivat sallia, jos siihen on aihetta, että tapauksissa, joissa aikaisemman tavaramerkin tai muun aikaisemman oikeuden haltija antaa suostumuksensa myöhemmän tavaramerkin rekisteröintiin, rekisteröintiä ei tarvitse evätä tai tavaramerkkiä julistaa mitättömäksi.

6. Jäsenvaltio voi 1—5 kohdasta poiketen säätää, että siellä ennen tämän direktiivin noudattamisen edellyttämien säännösten voimaantulopäivää voimassa olleita rekisteröinnin esteitä ja mitättömyysperusteita sovelletaan tavaramerkkeihin, joita koskeva hakemus on tehty ennen mainittua päivää.

5 artikla

Tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet

1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

- a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;
- b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä.

2. Jäsenvaltio voi myös säätää, että haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan elinkeinotoiminnassa käyttämästä merkkiä, joka on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkki, vaikka tavarat tai palvelut, joita varten merkki on, eivät ole samankaltaisia kuin ne, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, milloin viimeksi mainittu tavaramerkki on laajalti tunnettu tässä jäsenvaltiossa ja merkin aiheeton käyttö merkitsee tavaramerkin erottuvuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka on haitaksi tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa:

- a) merkin paneminen tavaroihin tai niiden päällyksiin;
- b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;
- c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;
- d) merkin käyttäminen liikeasiakirjoissa ja mainonnassa.

4. Jos jäsenvaltion lain mukaan ei ole voitu kieltää merkin käyttämistä 1 kohdan b alakohdassa tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ennen päivää, jona tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ovat tulleet voimaan asianomaisessa jäsenvaltiossa, oikeus tavaramerkkiin ei estä jatkamasta merkin käyttämistä.

5. Mitä 1—4 kohdassa säädetään, ei estä jäsenvaltioita soveltamasta niiden säännöksiä suojasta muuhun tarkoitukseen kuin tavaroiden tai palvelujen erottamiseksi tapahtuvaa merkin käyttämistä vastaan, jos merkin aiheeton käyttö merkitsee tavaramerkin erottuvuuden tai maineen epäoikeutettua hyväksi käyttämistä taikka on haitaksi tavaramerkin erottuvuudelle tai maineelle.

6 artikla

Tavaramerkkiin kohdistuvat rajoitukset

1. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

- a) omaa nimeään tai osoitettaan,
- b) tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia osoittavia merkintöjä,
- c) tavaramerkkiä, milloin sen käyttäminen on tarpeen tavarain tai palvelun, erityisesti lisätarvikkeiden tai varaosien, käyttötarkoituksen osoittamiseksi,

jos hän käyttää niitä hyvää liiketapaa noudattaen.

2. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa aikaisempaa oikeutta alueella, jolla se on voimassa, jos se jäsenvaltion lainsäädännön mukaan on voimassa vain erityisellä alueella.

7 artikla

Tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien sammuminen

1. Tavaramerkin haltija ei saa kieltää tavaramerkin käyttämistä niissä tavaroissa, jotka haltija tai hänen suostuksellaan joku muu on saattanut markkinoille yhteisössä tätä tavaramerkkiä käyttäen.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos haltijalla on perusteltua aihetta vastustaa tavaroiden laskemista uudelleen liikkeelle, erityisesti milloin tavaroihin tehdään muutoksia tai niitä huononnetaan sen jälkeen, kun ne on laskettu liikkeelle.

8 artikla

Käyttöluvat

1. Tavaramerkkiin voidaan antaa käyttölupa, joka koskee joitakin tai kaikkia tavaroita tai palveluja, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, ja asianomaisen jäsenvaltion koko aluetta tai sen jotakin osaa. Käyttölupa voi olla yleinen tai rajoitettu.

2. Tavaramerkin haltija voi vedota tavaramerkin antamaan oikeuteen sellaista käyttöluvanhaltijaa vastaan, joka rikkoo sopimuksen kestoa, tavaramerkin rekisteröityä käyttötapaa, käyttöluvan kattamien tavaroiden tai palvelujen lajia, tavaramerkin käyttöaluetta taikka käyttöluvanhaltijan valmistamien tavaroiden tai tarjoamien palvelujen laatua koskevaa käyttöluvasopimuksen ehtoa.

9 artikla

Käytön sallimisesta johtuvat rajoitukset

1. Jos 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna aikaisemman tavaramerkin haltija on jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan sallinut siinä jäsenvaltiossa rekisteröidyn myöhemmän tavaramerkin käytön tästä käytöstä tietoisena, hänellä ei enää ole oikeutta aikaisemman tavaramerkin perusteella vaatia myöhemmän tavaramerkin julistamista mitättömäksi eikä kieltää myöhemmän tavaramerkin käyttämistä tavaroissa tai palveluissa, joissa myöhempiä tavaramerkkiä on käytetty, ellei myöhemmän tavaramerkin haltija rekisteröintihakemuksen tehdessään ollut vilpillisessä mielessä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että 1 kohtaa sovelletaan vastaavasti 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna aikaisemman tavaramerkin taikka muun, 4 artiklan 4 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettuna aikaisemman oikeuden haltijaan.

3. Myöhemmin rekisteröidyn tavaramerkin haltija ei 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa saa kieltää aikaisemman oikeuden käyttämistä, vaikka aikaisempaan oikeuteen ei enää voida vedota myöhempää tavaramerkkiä vastaan.

10 artikla

Tavaramerkin käyttäminen

1. Jos tavaramerkin haltija ei viiden vuoden kuluessa rekisteröintimenettelyn päättymisestä ole ottanut jäsenvaltiossa tavaramerkkiä tosiasialliseen käyttöön tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, tai jos tällainen käyttö on ollut viisi vuotta yhtäjaksoisesti keskeytyneenä eikä käyttämättä jättämiseen ole pätevää syytä, tavaramerkkiin sovelletaan tässä direktiivissä säädettyjä seuraamuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua käyttöä on myös:

- a) tavaramerkin käyttäminen muodossa, joka poikkeaa sen rekisteröidystä muodosta vain sellaisilta osin, että poikkeaminen ei vaikuta merkin erottuvuuteen;
- b) tavaramerkin paneminen asianomaisessa jäsenvaltiossa tavaroihin tai niiden päälleksiin vain maastavientiä varten.

3. Tavaramerkin käyttö tavaramerkin haltijan suostumuksella tai, kun käyttäjänä on yhteisö-, takuu- tai tarkastusmerkin käyttöön oikeutettu, rinnastetaan haltijan omaan tavaramerkin käyttöön.

4. Kun on kysymys tavaramerkistä, joka on rekisteröity ennen kuin tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ovat asianomaisessa jäsenvaltiossa tulleet voimaan:

- a) katsotaan, jos ennen mainittujen säännösten voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan tavaramerkin yhtäjaksoisella käyttämättä jättämisellä on ollut seuraamuksia, 1 kohdassa mainitun viiden vuoden määräajan alkaneen samaan aikaan kuin ennen säännösten voimaantulopäivää alkanut määräaika käyttämättä jättämiselle;
- b) katsotaan, jos ennen mainittujen säännösten voimaantuloa ei ole ollut voimassa säännöksiä käyttämisestä, 1 kohdassa mainittujen viiden vuoden määräaikojen alkaneen aikaisintaan säännösten voimaantulopäivästä.

11 artikla

Oikeudenkäynnissä tai hallintomenettelyssä sovellettavat seuraamukset tavaramerkin käyttämättä jättämisestä

1. Tavaramerkkiä ei voida julistaa mitättömäksi sillä perusteella, että on olemassa aikaisempi, sen kanssa ristiriidassa oleva tavaramerkki, ellei viimeksi mainittu täytä 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa taikka 10 artiklan 4 kohdassa säädettyjä, käyttämistä koskevia edellytyksiä.

2. Jäsenvaltio voi säätää, että tavaramerkiltä ei saa evätä rekisteröintiä sillä perusteella, että on olemassa aikaisempi, sen kanssa ristiriidassa oleva tavaramerkki, ellei viimeksi mainittu täytä 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa taikka 10 artiklan 4 kohdassa säädettyjä, käyttämistä koskevia edellytyksiä.

3. Jäsenvaltio voi säätää, että tavaramerkkiin ei voida pätevästi vedota loukkausta koskevassa oikeudenkäynnissä, jos väitteen johdosta todetaan, että tavaramerkki voitaisiin julistaa menetetyksi 12 artiklan 1 kohdan mukaan, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 12 artiklan soveltamista tapauksiin, joissa on nostettu menettämiskanteeseen kohdistuva vastakanne.

4. Jos aikaisempaa tavaramerkkiä on käytetty ainoastaan joissakin niistä tavaroista tai palveluista, joita varten se on rekisteröity, 1, 2 ja 3 kohtaa sovellettaessa se katsotaan rekisteröidyksi ainoastaan näitä tavaroita tai palveluja varten.

12 artikla

Menettämisperusteet

1. Tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä viiden vuoden yhtäjaksoisen määräajan kuluessa ole otettu jäsenvaltiossa tosiasialliseen käyttöön tavaroissa tai

palveluissa, joita varten se on rekisteröity, eikä hyväksyttävää syytä merkin käyttämättä jättämiseen ole; tavaramerkin haltijan oikeutta tavaramerkkiin ei kuitenkaan saa vaatia menetettäväksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää viiden vuoden määräajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämistä koskevan vaatimuksen tekemistä; käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista menettämistä koskevan vaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan viiden vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päätyttyä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin on ryhdytty vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämistä koskeva vaatimus voidaan tehdä.

2. Tavaramerkki on julistettava menetetyksi myös, jos sen rekisteröintipäivän jälkeen:

- a) siitä on tavaramerkin haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tavarasta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity;
- b) se on käytön seurauksena, kun tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on käyttänyt tavaramerkkiä, tullut harhaanjohtavaksi, erityisesti tavaroiden tai palvelujen lajin, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta, niissä tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity.

13 artikla

Tavaraa tai palvelua koskevat rekisteröinnin esteet, menettämisperusteet ja mitättömyysperusteet

Jos tavaramerkin rekisteröinnin esteet taikka tavaramerkin menettämistä tai mitättömyysperusteet koskevat vain joitakin tavaroita tai palveluja, joita varten tavaramerkkiä on haettu tai joita varten se on rekisteröity, rekisteröinnin epäminen taikka menettäminen tai mitättömyys koskee vain näitä tavaroita tai palveluja.

14 artikla

Tavaramerkin mitättömyyden ja menettämisen vahvistaminen jälkikäteen

Jos aikaisemmalle tavaramerkille, josta on luovuttu tai jonka on annettu raueta, vaaditaan etuoikeutta yhteisön tavaramerkkiin nähden, aikaisemman tavaramerkin mitättömyys tai menettäminen voidaan vahvistaa jälkikäteen.

15 artikla

Yhteisömerkkejä, takumerkkejä ja tarkastusmerkkejä koskevat erityissäännökset

1. Jäsenvaltiot, joiden lainsäädännön mukaan yhteisömerkkejä, takumerkkejä ja tarkastusmerkkejä voidaan

rekisteröidä, voivat säätää muistakin kuin 3 tai 12 artiklassa säädetyistä edellytyksistä, joiden täytyessä näitä merkkejä ei saa rekisteröidä taikka ne on julistettava menetetyiksi tai mitättömiksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista.

2. Jäsenvaltio voi 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta poiketen säätää, että merkki tai merkintä, jota voidaan käyttää elinkeinotoiminnassa osoittamaan tavaroiden tai palvelujen maantieteellistä alkuperää, voi olla yhteisö-, takuu- tai tarkastusmerkinä. Tällainen merkki ei anna sen haltijalle oikeutta kieltää toista käyttämästä elinkeinotoiminnassa edellä tarkoitettua merkkiä tai merkintää, jos hän käyttää sitä hyvää liiketapaa noudattaen; tällaiseen merkkiin ei varsinkaan saa vedota kolmatta vastaan, jolla on oikeus käyttää maantieteellistä nimeä.

16 artikla

Tämän direktiivin noudattamiseksi annettavat kansalliset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset mää-

räykset voimaan viimeistään 28 päivänä joulukuuta 1991. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta lykätä 1 kohdassa mainittua päivää enintään 31 päivään joulukuuta 1992.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

17 artikla

Vastaanottajat

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 21 päivänä joulukuuta 1988.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. PAPANDEOU